Luther Heraut

Maandblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
te 's-Gravenhage

137e jaargang
no. 11
November 2022

Een nieuw kerkelijk jaar
Deze maand sluiten we het huidige kerkelijk jaar af met Eeuwigheidszondag. We noemen de namen van de mensen uit onze geloofsgemeenschap die afgelopen jaar of eerder overleden zijn. En vanaf dan beginnen we met de Adventszondagen, een nieuw, kerkelijk jaar.
Vol verwachting op wat komen gaat.

Collectedoelen	*Seniorenkring*	*Concert SCMLK*	*Young Info*
Pag. 5	*Pag. 7*	*Pag. 9*	*Pag. 11*

Evangelisch-Lutherse Gemeente

Protestantse Kerk

Lutherse Burgwal 7-9, 2512 CB Den Haag
www.luthersdenhaag.nl
Tel: 070-363 66 10
e-mail: info@luthersdenhaag.nl

Inhoudsopgave

Pastoralia	2
Uit de gemeente	3
Rondom de zondag	4
Door de week heen	5
In de stad en verder…	8
Young Info	11
Overzicht diensten	12

Pastoralia

Beste mensen,
Als ik dit schrijf (25 oktober) zitten we vlak voor Hervormingsdag. Hervormingsdag zullen we gedenken met een feestelijke viering samen met de Lukaskerk. We vieren natuurlijk niet de breuk binnen de kerk, maar de herontdekking van het belang van de bijbel, de genade en het geloof en de bewogen inzet van Luther. Er gaat vanwege Hervormingsdag weer een groet naar onze partnergemeente in Kusu Kusu Sereh. Als u dit leest, hebt u mogelijk nog de klanken van Buxtehude '*nichts soll uns scheiden'* in uw oren.
Op 16 oktober namen we afscheid van een van onze kosters, Nigel Lamb, dankbaar voor alles wat hij voor ons betekend heeft. Als koster met zijn goede zorg voor ons gebouw, de gemeente en onze huurders, maar bijvoorbeeld ook als vrijwilliger voor het Citykwartier met zijn inspirerende en leerzame overwegingen. Wij wensen hem zegen op zijn verdere levensweg.

Op 6 november hebben we 's middags weer Kliederkerk. Kerk voor de allerkleinsten tot en met 10 jaar en hun begeleiders met een eenvoudig verhaal, leuke knutsels, liedjes en een feestelijke maaltijd. Deze keer zal de Kliederkerk in het teken staan van de goede herder en de maaltijd voor allen waarbij de herder aanwezig is.
Op zaterdag 12 november hebben we vrijwilligersdag. Dat is het moment waarop we elkaar in het zonnetje zetten voor alle werk dat we verrichten voor onze geloofsgemeenschap en haar dienst naar buiten. We doen dat deze keer in de Lukaskerk. We beginnen om 10.30 uur met koffie en ontmoeting, vervolgens een lunch en om 14.00 uur treedt Kees Posthumus op met een voorstelling over de zeven werken van barmhartigheid. Iedereen welkom, ook als u per ongeluk geen uitnodiging gehad zou hebben.
Op 13 november hebben we oogstdienst, waarin we onze gaven kunnen delen voor de voedselbank en het heilig avondmaal mogen vieren.
Op 20 november, eeuwigheidszondag zullen we de namen noemen van de mensen uit onze geloofsgemeenschap die afgelopen jaar overleden zijn. Cantorij Maarten Luther zingt. Als u wilt, dat de naam van een geliefde naaste of familielid wordt genoemd die geen lid is van onze kerk of als u wilt, dat een dierbare genoemd wordt, die langer geleden gestorven is dan kunt u die naam en geboorte- en sterfdatum mailen naar ds. Jannet van der Spek (graag voor 16 november).

Natuurlijk is er tijdens die viering voor iedereen gelegenheid om in stilte een kaars aan te steken voor de mensen die een licht in ons leven waren en nog altijd zijn. Op eeuwigheidzondag vieren we Gods blijvende trouw aan de levenden en zij die overleden zijn.
En dan mogen we op 27 november al weer Eerste Advent vieren! Dit jaar staan op de Adventszondagen de vrouwen centraal die genoemd worden in het geslachtsregister in het evangelie van Mattheüs. De ouderensoos heeft dan haar Sintfeest al weer achter de rug (22 november)
Wij hopen u te ontmoeten.

Een hartelijke groet namens mijn collega
Ds. Erwin de Fouw en de kerkenraad,
ds. Jannet vd Spek

Een gedicht voor eeuwigheidszondag

Blijf geborgen in je naam

Blijf geborgen in je naam.
Wees als een mens gezegend,
om wat je hebt gezegd en wat is verzwegen.
De rafels van je hart omdat je bent gesleten.
Om je wezen, zwak en sterk.
Leven is een mensenwerk.

Blijf geborgen in je naam,
Wees als mens gezegend.
Om wat je hebt gedaan, om wat is nagelaten.
Wat soms is misgegaan, de scherven die je maakte.
Onvermijdelijke pijn
voor wie mensen moeten zijn.

Blijf geborgen in je naam,
Wees als een mens gezegend.
Om je vasthoudendheid, om angsten in het donker.
De pijnen in je lijf, en je geloof in morgen.
Wisselvallig is het tij
voor wie mensen kunnen zijn.

Blijf geborgen in je naam.
Wees als mens gezegend,
om wie je hebt getroost, gedragen in gedachten.
Je liefde en je hoop, de keren dat je lachte.
Alle zegening en heil
van wie mensen mogen zijn.

Blijf geborgen in je naam,
Wees als mens gezegend,
Om vriendschap en begrip, en ongeschokt vertrouwen.
Om het leren mettertijd
van de naam `Ik zal er zijn'.

Gonny Luijvers

Uit de gemeente

De kerkenraad vergaderde
In de oktobervergadering bespreekt de kerkenraad het concept beleidsplan 2023-2023. In de novembervergadering een vervolg.
De jaarrekening 2021 van Kerkrentmeesters wordt vastgesteld. Vanuit de gemeente zijn geen vragen of opmerkingen gekomen.
Plaatselijke regeling: de kerkenraad heeft ingestemd met de tekst om naast het Dagelijks Bestuur een agendacommissie in te stellen – bestaande uit de voorzitter en secretaris. De agendacommissie bereidt de agenda voor van de kerkenraadsvergadering. Deze wijziging is voorgelegd aan de gemeente. Vanuit de gemeente zijn geen vragen of opmerkingen gekomen. In de novembergadering wordt dit definitief vastgesteld en ondertekend.

Loes Klijn, secretaris

Afscheid Nigel Lamb,
foto: Marianne Grund

Uit de Diaconie

De voorbereidingen voor de kerstacties vanuit de Diaconie zijn in gang gezet en er zijn al veel enthousiaste reacties gekomen op de vraag om weer mee te helpen de kerstgroeten met een persoonlijk bezoekje te verzorgen. Hartverwarmend en we kijken weer uit naar de fijne momenten met elkaar, heel erg bedankt.
Het is echter ook de periode waarin het weer kouder kan worden en als die kou zich aandient, is er een groeiend aantal mensen die daar extra last van zullen gaan hebben. STEK en Fonds 1818 beraden zich samen hoe hierin geholpen kan Worden. De eerste oproep aan de diaconieën is om aan de mensen die de tegemoetkoming van overheidswege zouden kunnen missen, deze te vragen om deze bijdrage over te willen hevelen naar hen die het veel harder nodig hebben en dit dan via de Diaconie te doen. De acties worden nog verder uitgewerkt. Ook het omzien naar elkaar is hierin heel belangrijk, signalering en het wegnemen van drempels, zodat schroom wordt overwonnen en mensen hulp durven te vragen wanneer dit nodig is.
Terwijl dit achter de schermen onze aandacht heeft, zien we ondertussen de oogstdienst tegemoet. Weet u nog, hoe het liturgisch centrum van onze kerk vol stond met meegebrachte artikelen voor de voedselbank! En dit kan weer. Op 13 november is de oogstdienst en we kijken uit naar opnieuw een feestelijk gebeuren!
De kist voor de voedselbank staat er natuurlijk iedere zondag. En we bedanken de mensen, die daar de hele tijd door al houdbare artikelen in zijn blijven doen, hier heel hartelijk voor. We kunnen en zullen naar elkaar om blijven kijken! (en natuurlijk meedenken).

Vanuit de Diaconie een hartelijke groet,
Gerard van der Laan

Van de ouderlingen
Dit stukje moet ik deze keer jammer genoeg beginnen met een minder positieve mededeling. Helaas zal onze ouderling Leonie Crom-Wagenaar binnenkort afscheid nemen van onze lutherse gemeente. Zij gaat verhuizen naar het oosten van het land, wat betekent dat ze ons gaat verlaten. Fijn om haar te mogen leren kennen, als persoon en als ouderling. We hadden haar graag nog wat langer in ons midden gehad, maar wensen haar vooral al het goeds met deze nieuwe stap!
Op 13 november vieren we in de eredienst het Heilig Avondmaal en is het oogstdienst. Het zou fijn zijn als u houdbaar voedsel en houdbare producten mee brengt naar de kerk om te doneren aan de voedselbank. Ook langer houdbaar fruit is welkom zoals citrusvruchten. Zeker in deze tijd waar steeds meer mensen toegewezen zijn op de voedselbank, zijn donaties meer dan welkom!

Mirthe Mulders

Contactadressen
Kosterij: Lutherse Burgwal 7
Koster: Henk Baaima 070-3636610,
kosterij@luthersdenhaag.nl

De kerkenraad
Voorzitter: Mascha de Haan, tel. 06-14853009
Secretaris: Loes Klijn, tel. 06-40630184
info@luthersdenhaag.nl
Ouderlingen: Leonie Crom-Wagenaar, Mascha de Haan, Mirthe Mulders
Kerkrentmeesters: Helena Axler, Jolly Valstar-Vos, Ewald Grund
Diaconie: Nicolette Faber-Wittenberg, Gerard van der Laan

Predikanten
Ds. Jannet van der Spek, tel. 070-4062077 of 06-41728662, jmtvdspek@hetnet.nl
Ds. Erwin de Fouw, tel. 06-20775145, erwindefouw@telfort.nl

Organist en cantor
Sander van den Houten, organist: 06-25333652, sandervdhouten@hotmail.com
Monique Schendelaar-de Graaf, cantor: 06-40306231, myschendelaar@tele2.nl

Swaenesteyn en Swaenehove
Saffier, de organisatie welke de verzorgings-huizen van voormalige lutherse signatuur beheert, heeft als geestelijk verzorger Dirk Gudde voor WoonZorgPark en Swaenehove (Heiloostraat 296, 2547 KX Den Haag, 070-3084830).
In WoonZorgPark Swaenesteyn (Nieuwendamlaan 1, 2547 JG Den Haag, 070-4487000) is Loes de Jong als geestelijk verzorger werkzaam.

Seniorenbijeenkomst
Els Pellen, tel. 06-50434300 en
Joke Momberg, tel. 06-22750242

Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
scmlk070@gmail.com

Orgelcommissie
Contactpersoon: Nico van Stokrom

Kerkkoor Maarten Luther
secretaris: Tanya Gelsema, gelsema@gmail.com
Elke dinsdagavond van 20.00–21.30 uur.

Stichting Wees– en Oudeliedenhuis
Frank Everaarts, tel. 070-3250220

Jour der Senioren
Els Gaemers, tel. 070-3200972

Werkgroep publiciteit
Coördinator: Mascha de Haan (lutherheraut@gmail.com),
webbeheerder: Mascha en Myrthe de Haan
Leden: Anders van der Meij, Ida Baaima

Coördinatie auto– en taxivervoer
Indien u niet op uw gebruikelijke manier naar de zondagse eredienst kunt komen, neem dan contact op met Henk Baaima (tel. 070-3636610) voor vervoer per taxi. U kunt van deze mogelijkheid 12 keer per jaar gebruik maken, tegen betaling uwerzijds van de kosten van het openbaar vervoer. Schroom niet om hiervan gebruik te maken.

Diaconale hulp
Algemene informatie via college van diakenen.

Rekeningnummers
- Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage
  NL57RABO0373720823
- Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage inz. Verhuur
  NL82RABO0373720858
- Diaconie ELG 's-Gravenhage
  NL91INGB0000037958
- Orgelfonds ELG 's-Gravenhage
  NL29INGB0000614866
- Evangelisch-Lutherse Jeugdraad
  NL35RABO0373720831
- Kampcommissie ELJR 's-Gravenhage
  NL17INGB0000124553
- Penningm. Kerkkoor Maarten Luther
  NL70INGB0001917129
- Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
  NL73INGB0006817612

Rondom de zondag

De opbrengsten van de collecten van **23 september tot en met 23 oktober 2022** met de volgende collectedoelen waren:

	Contant	**pin/bank**	**totaal**
Vredesweek PAX	€ 282,62	€ 30,00	€ 312,62
Kusu Kusu Sereh	€ 90,70	€ 25,00	€ 115,70
KIA Wereld Voedsel-dag, Indonesië	€ 102,20	€ 5,00	€ 107,20
KIA Werelddiaconaat Pakistan	€ 166,33	€ 15,00	€ 181,33
Kerk	€ 96,25		€ 96,25
Onderhoud geb.	€ 306,94		€ 306,94

De vieringen van de kerkdiensten kunnen via de livestream worden gevolgd. En wanneer u niet in de kerk bent, kunt u uw bijdrage aan de betreffende doelen of als algemene donatie alsnog via de bank overmaken.
Na 18 september 2022 werd voor de volgende doelen nog een bedrag van € 25,00 per doel overgemaakt: Zomerkamp, KIA vakantietasjes, Prelude, Noodhulp, Straatpastoraat en het orgelfonds. Voor de Voedselbank werd nog € 50,00 gedoneerd.

U kunt een collecte ondersteunen door een bijdrage over te maken aan:
- Ev. Luth. Gem. 's-Gravenhage
  IBAN: NL57RABO0373720823 onder vermelding van het doel: kerk en onderhoud gebouwen.
- Diaconie ELG 's-Gravenhage te Den Haag
  IBAN: NL91INGB0000037958, onder vermelding van het doel of gemiste collecten.

Alle gevers hartelijk dank.

Collecten Diaconie

6 november – Hervormingsdag – Lutherse Wereld Federatie
De Lutherse Wereld Federatie (LWF) is een wereldwijde gemeenschap van nationale en regionale Lutherse kerkgenootschappen die zich in meer of mindere mate identificeren met de theologie van Maarten Luther. De federatie werd in 1947 opgericht in Zweden, met het doel om de activiteiten van de vele verschillende lutherse kerken te coördineren. De LWF heeft op dit moment 145 kerkelijke organen in 89 landen die meer dan 74 miljoen lutheranen vertegenwoordigen. De LWF vertegenwoordigt haar lidkerken op gebieden van gemeenschappelijk belang, zoals oecumenische en interreligieuze relaties, theologie, humanitaire hulp, mensenrechten, communicatie en de verschillende aspecten van missie- en ontwikkelingswerk.

13 november – Micro Hydro Project - Papoea Nieuw Guinea
Via de familie Sapioper zijn we sterk verbonden met dit project. Vanuit de provincie Papoea Nieuw-Guinea wordt door de kerk het initiatief genomen om de leefsituatie van de mensen te verbeteren. Er is grote behoefte aan schoon drinkwater en elektriciteit. Ook wordt de scholing van jongeren aan een technische school ondersteund, zodat zij zelf de projecten kunnen gaan uitvoeren. Freddy Sapioper heeft de leiding bij dit project. Apilena verzorgt de informatie en is de contactpersoon voor de Diaconie.

20 november – Lutherstichting
De Lutherstichting is opgericht in 1972 en is het Nederlandse contactorgaan van de Duitse 'Martin Luther Bund' te Erlangen, dat theologische- en materiële ondersteuning verleent aan lutherse minderheidskerken en kan helpen bij het opstarten en onderhouden van partnerschappen van lutherse gemeenten met lutherse minderheidskerken elders in de wereld. De Lutherstichting onderhoudt als zelfstandige Stichting direct contact met de Synodale Commissie van de Lutherse Synode in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) en onderhoudt nauwe banden, ook bestuurlijk, met het Nederlands Luthers Genootschap voor In- en Uitwendige Zending, waaruit zij is voortgekomen.

27 november – Stek Kinderwinkel (gezamenlijke dienst met de Lukaskerk)
In 1995 werd De Kinderwinkel opgericht. De Kinderwinkel wil dagelijks een veilige thuisplek zijn voor kinderen en tieners in Moerwijk. In de Kinderwinkel werken twee beroepskrachten en circa 40 vrijwilligers uit de wijk en de kerk met elkaar samen. Het is een plek waar kinderen, tieners en hun ouders/verzorgers van verschillende afkomst en met verschillende (geloofs-) overtuigingen elkaar kunnen ontmoeten. Er worden tal van activiteiten georganiseerd, zoals huiswerkbegeleiding, muziekprojecten, uitstapjes en een tienerrestaurant op donderdagavond.

4 december – Prelude
Deze stichting zet zich in om kinderen en jongeren in het Midden-Oosten, voornamelijk in Palestina en Israël, samen te brengen door middel van creatieve activiteiten zoals spel, muziek, theater, kunst, sport en dans. Zij stellen zich tot doel om hoop, positief denken, communicatie, discussie, interactie, samenwerking en sociale ontwikkeling te bevorderen. Dit voor en ten behoeve van mensen wonend in, afkomstig uit, of emotioneel verbonden aan Palestina en/of Israël. Zij richten zich met name op kinderen en tieners, maar sluiten ouderen niet uit.

Ouderendienst op 27 november de eerste zondag van advent
Dankbaar zijn we dat we op deze zondag de ouderen van de Lukaskerk en onze lutherse gemeente mogen uitnodigen voor deze dienst in onze kerk. De ouderen krijgen persoonlijk een uitnodigingsbrief. U bent ook van harte welkom in deze middagdienst waarin ds. Erwin de Fouw voorgaat en wij het Heilig Avondmaal vieren.
De dienst begint om 14.30 uur en ons samenzijn eindigt om 16.30 uur. De deur is vanaf 14.00 uur open.
Onze koster Henk en vrijwilligers uit beide gemeenten helpen bij het begeleiden van onze ouderen. Als u wilt, mag u ons daarbij helpen. Vele handen maken het werk licht.
Van harte welkom op 27 november in de ouderendienst!

Een hartelijke groet van
Christine Scheurkogel van de Lukaskerk
Sara de Weerd van de lutherse gemeente

Door de week heen

Een Braziliaanse Olifant in de kerk
Op zondag 23 oktober was na de kerkdienst een prachtig toneelstuk te zien in onze kerk: 'De orde van de Olifant'. De Stichting Historisch Theater bracht in onze Lutherse kerk een reprise (herhaling) van deze voorstelling op de 'planken' (nou ja, tegels…). Deze bijzondere voorstelling werd mogelijk omdat onze kerkrentmeesters de kerk om niet beschikbaar stelden. Hartelijk dank daarvoor! En natuurlijk dankzij de inspanningen van Sylvia Liefrinck. Sylvia is lid van onze gemeente en regisseur van het toneelgezelschap dat door de stichting wordt gedragen. Zij zorgde ervoor dat ieder voor de helft van de normale prijs kon genieten van dit boeiende stuk. Bovendien trakteerde zij op een heerlijke lunch voor gemeenteleden en anderen die de kloof moesten dichten tussen de koffie na de kerkdienst en de voorstelling. Hartelijk dank, Sylvia, heel bijzonder dat je dit alles met ons wilde delen!

Het toneelstuk maakte ons deelgenoot van het leven van Johan Maurits van Nassau-Siegen (1604-1679). Hij werd 'Johan Maurits de Braziliaan' genoemd, omdat hij namens de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden de kolonie Nederlands Brazilië bestuurde, van 1636-1644. Het bekendst is hij echter van het woonhuis dat hij in Den Haag liet bouwen en dat wij nu nog kunnen bezoeken als Museum het Mauritshuis.

Het was een prachtig stuk, waarin Tim van Scheijen Johan Maurits op sterke en aansprekende wijze tot leven bracht in een terugblik op zijn leven en Trijntje Noske de andere rollen voor haar rekening nam. Beiden deden dat met een mooie mengeling van ernst en humor. De knappe toneeltekst werd geschreven door Michel Meissen en is gebaseerd op het verhaal 'Johan Maurits de Braziliaan' uit zijn boek 'Statige dames en heren. 56 stemmen uit onze Republiek' (Breda 2007, ISBN 9789493275263). Overigens ging het om heel zijn leven, ook het gedeelte dat zich afspeelde in Den Haag en Kleef, waar hij stadhouder werd.

Wat mij opviel was de vaart waarin de gebeurtenissen uit zijn leven elkaar in chronologische orde opvolgden. Het was echter allerminst een droge geschiedenisles, vooral omdat we deelgenoot werden gemaakt van wat er zich in hoofd, hart en geweten van deze man afspeelde. Ook (moderne?) ethische vragen bleven daarbij niet onbenoemd. Wat zou hij zelf gevonden hebben van zijn eigen rol in de slavernij, bijvoorbeeld? Als kind van zijn tijd en in zijn bevoorrechte machtspositie had hij daarbij weinig gewetensbezwaren. Wel bleek dat hij in zijn eigen tijd ook door een deel van de inheemse bevolking van de kolonie werd gewaardeerd om de menselijke wijze waarop hij 'zijn' bewind in de kolonie voerde. De sjerp met daaraan het insigne van de 'Orde van de Olifant', dat herinnerde aan zijn Braziliaanse periode, is hij altijd met trots blijven dragen. Tot op de dag van vandaag is zijn naam in Brazilië bekend. Toch wel bijzonder voor iemand die feitelijk slechts 8 jaar in Brazilië heeft geleefd.
In een nagesprek gingen we daar nader op in, met het ongeveer veertigkoppige publiek, toneelspelers en de schrijvers. Een van de wijze conclusies daaruit verwoord ik tot slot als volgt: het is goed om lessen uit het verleden te trekken, maar laten we ons vooral het huidige onrecht in de wereld (en onze eigen bijdrage daaraan) onder ogen zien en ons inzetten om dit te verminderen en om de wereld meer leefbaar te maken voor mens, dier, plant en elementen.

ds. Erwin de Fouw

Terugblik verwonderwandeling

Op een zonnige zondagmiddag liep we deze keer met een groepje door het Zuiderpark. Het thema van deze wandeling was 'proef de herfst', waar het Zuiderpark de uitgelezen plek voor bleek te zijn. In het Zuiderpark zit namelijk onder meer de Groene Matties en het voedselmoerasbos. Genoeg dus om te plukken en te proeven! Een vrijwilliger bij de Groene Matties, een groep die voedsel verbouwt voor de voedselbank, vertelde over zijn beweegredenen vanuit de Islam om zich in te zetten voor duurzaamheid. Het voedselmoerasbos is een plek waar geëxperimenteerd wordt met het verbouwen van voedsel op natte grond. Aan de hand van Bijbelteksten en soera's van de Koran stonden we stil bij de vruchten van deze bijzondere plekken. We sloten af met thee gemaakt van de kruiden die we vonden en meegebrachte noten. In de winter zal er wederom een verwonderwandeling plaats vinden, hopelijk tot dan!

Mirthe Mulders

Amateur Korenfestival

Het was een heus feest op zaterdagmiddag 29 oktober in de Lutherse Kerk. Zeven verschillende koren brachten even diverse muziekstijlen ten gehore. De foto's van Ineke van der Veen en Jolly Valstar spreken voor zich. Jammer, dat er geen geluid bij is: volgend jaar kunt u er bij zijn!

Lucht je hart in de Lutherse Kerk
Iedere week op maandag van 17.00-18.00 uur vindt het biechtspreekuur plaats. Een plek om je hart te luchten. Een plek om te delen wat je dwars zit en waar je toch niet voor naar een psycholoog wilt. Een plek om los te laten en opnieuw te beginnen. Het is een misverstand dat de reformatie de biecht heeft afgeschaft.
De reformatie was gericht tegen de dwang van de biecht en het misbruik dat er van werd gemaakt. Luther bleef zijn hele leven biechten.

Het gebed moet doorgaan!
Vanwege de Russische invasie in Oekraïne wordt het Citykwartier in de Lutherse kerk in de komende periode vormgegeven als Vredesgebed. Want het gebed moet doorgaan!

⇒ *Wekelijks in de Lutherse Kerk op dinsdag om 17.30 uur*
Op dinsdag gaan om 16.00 uur de deuren van de kerk aan de Lutherse Burgwal open. Binnen zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig, onder wie één van de voorgangers. Er is koffie en thee en gelegenheid om met de andere aanwezigen en vrijwilligers te spreken. In de stiltehoek kunt u een kaars aansteken en/ of een gebedsintentie schrijven in het voorbedenboek. Uw gebedsintentie wordt dan opgenomen in de voorbeden tijdens het moment van stilte, bezinning en gebed. Om 17.30 uur vindt dit moment plaats. Er wordt een Bijbeltekst gelezen, gevolgd door stilte en voorbeden. En er wordt gezongen.

⇒ *Vlag bij de Russische ambassade*
De tussendemiddagwake bij de Russische ambassade is gestopt. Er hangt nu een Oekraïense vlag en mensen zijn uitgenodigd om een uur in te tekenen en bij de vlag te gaan staan: https://haagsvredesinitiatief2017.nl/vredesactiviteiten/demonstratie-gaat-door/

⇒ *Coventrygebed*
Eerste vrijdag van de maand om 13.15 uur op het 'Vredesplein' St. Jacobuskerk, Parkstraat 64a, het 'Coventrygebed'

Seniorenkring in november
In november komen we bij elkaar op dinsdag 8 en dinsdag 22 november. Met ingang van 8 november starten we een kwartiertje eerder. We hebben gemerkt dat we vaak net iets te weinig tijd hebben om de spelletjes uit te spelen. En we moeten weer op tijd klaar zijn voor de taxi's, die meestal keurig op tijd zijn om de deelnemers naar huis te brengen. 8 November is een spelletjesmiddag.
Op 22 november hopen we op bezoek van een stokoude man, die ieder jaar weer een keer aanwezig probeert te zijn voor een gezellige feestelijke middag.
Beide middagen zullen we vermoedelijk bij elkaar komen in de kerkzaal. Neemt u dus gerust een vestje mee, zodat het in de kerkzaal prettig vertoeven is.
U bent op beide middagen van harte welkom van 13.15 tot 15.30 uur, Lutherse Burgwal 7 in Den Haag.
Noteert u alvast de datum van onze kerstviering: dinsdag 20 december. Meer hierover leest u in het decembernummer van de Luther Heraut.

Met een hartelijke groet,
namens alle vrijwilligers,
Els Pellen

Jour der Senioren
9 november
over Franciscus

Op woensdag 9 november is er Jour van 13.30 tot 15.00 uur in de Lutherse Kerk.
Het onderwerp is Franciscus van Assisi, geboren in de 12e eeuw, radicale volgeling van Jezus van Nazareth, oprichter van de orde van de minderbroeders, bekend om zijn keuze voor een leven in eenvoud en armoede en het zonnelied. De huidige paus, hoewel zelf een Jezuïet, heeft zich niet voor niets naar Franciscus genoemd. We horen over zijn leven en lezen samen een enkele tekst van zijn hand en gaan erover in gesprek. Iedereen welkom. Begeleiding Jannet van der Spek.

Spreken en horen
17 november 19.30 uur
Onze kerk heeft een goede akoestiek voor muziek, maar helaas wat minder voor het menselijke woord. Op donderdag 17 november gaat ieder die wel eens het woord voert in een kerkdienst oefenen met het spreken door de microfoon. Ook mensen die dat niet doen, vooral als u wat minder hoort, zijn van harte welkom. We kunnen dan uitzoeken wat een betere plek is om te zitten bijvoorbeeld. En u bent de best mogelijke jury. We zullen een preek van Luther lezen. Eén ding weten we zeker, die had nog geen microfoon.

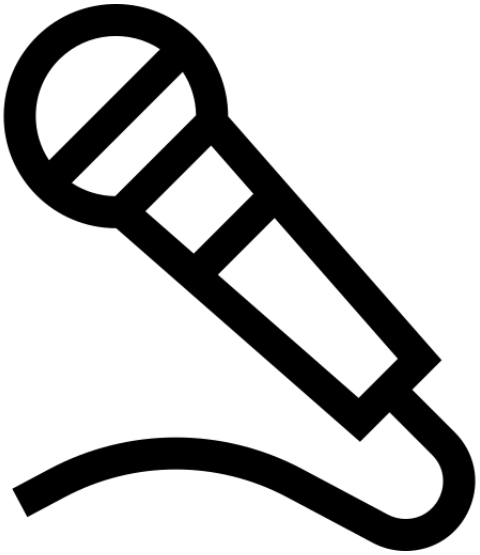

In de stad en verder…

Kustaw Bessems bij LUX
Over 'zeven wegen naar compassie'
Deze avond maakt deel uit van de serie 'zeven wegen naar compassie'. Lange tijd golden de zeven werken van barmhartigheid als richtingwijzers voor een goed en betekenisvol leven. In zeven wegen naar compassie zoekt LUX naar een eigentijdse hertaling van deze oude richtingwijzers. Wat doet eenzaamheid met je? Wat betekent het om een ander te dienen? En wat gebeurt er met je als je vervreemding ervaart? En waar ben je dankbaar voor?

Wat kan je verwachten?
In zeven avonden worden inspirerende gasten geïnterviewd, met als uitgangspunt één van de zeven wegen naar compassie: eenzaamheid, dienen, dankbaarheid, verwondering, vertrouwen, opgave en vervreemding. Elke avond wordt er een kunstwerk onthuld, gemaakt door de Italiaanse kunstenaar Mattia Papp. In totaal zeven stuks: zeven wegen naar compassie.

3 november
Op 3 november is Kustaw Bessems te gast. Kustaw is journalist en werkzaam bij de Volkskrant. Naast zijn columns en artikelen, maakt hij ook de podcast *Stuurloos*. Daarin onderzoekt hij hoe Nederland beter bestuurd kan worden. Bij LUX zal Kustaw in gesprek gaan over de vraag welke opgaves 'ons' staan te wachten. Zijn de opgaves waar we mee te maken hebben en krijgen te groot of zijn er lichtpuntjes waar we ons aan vast kunnen houden? De muziek wordt verzorgd door cellist Falou Lansink.

Tickets
Lezers van Teken van leven kunnen gratis registeren via 'donatie op locatie' (op de website van LUX: www.luxdenhaag.nl) of door een mail via aanmelden@luthersdenhaag.nl

Vrijwilligers gevraagd voor noodopvang vluchtelingen in de Bosbeskapel
De Protestantse Kerk in Nederland biedt op tal van plaatsen noodopvangplekken voor asielzoekers die in Ter Apel onder slechte omstandigheden gehuisvest worden. Ook in Den Haag is dit het geval. Hier is het STEK (Stichting voor stad en kerk), de uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Kerk en Diaconie in Den Haag, die deze noodopvang coördineert. Een tijd lang verbleef een groep mensen in de Bethelkapel. Nu is er tot en met december opvang geregeld in de Bosbeskapel. Daar kunnen ongeveer tien mensen verblijven tot er betere opvang elders in het land is gevonden.
In deze opvang zijn uiteraard mensen nodig om het dagelijkse leven zo goed mogelijk te laten verlopen. Deze vrijwilligers helpen de vluchtelingen bij van alles en nog wat, assisteren in de keuken en helpen bij het oefenen van de Nederlandse taal, waarin de asielzoekers elders les krijgen. De voertaal is over het algemeen Engels en vertaalapps op de telefoon bieden soelaas in het contact met de mensen die uit allerlei landen komen.
De vrijwilligers zijn in tweetallen aanwezig in blokken van drie uur: van 9.00 tot 12.00 uur, van 12.00 tot 15.00 uur, van 15.00 tot 18.00 uur en van 18.00 tot 21.00 uur. Daarna gaat de nachtdienst in. Deze duurt van 21.00 tot 09.00 uur.
Heeft u interesse om mee te helpen?
Meer informatie kunt u krijgen bij coördinator ds. Klaas Koffeman via diaconie@bosbeskapel of 06-81602674. Bij hem kunt u zich ook opgeven.
Ds. Erwin de Fouw

Kerstbazaar
De Deutsche Evangelische Gemeinde (Bleijenburg 3b, Den Haag) heeft op zaterdag 26 november van 10.00-15.00 uur de jaarlijkse kerstbazaar.
U vindt er koffie, zelfgebakken taart, kerstkoekjes, zelfgemaakte jam, kerststol, handgemaakte Adventskransen en kerstversiering. Ook is er de rommelmarkt met boeken, Cd's, speelgoed' en kleding.

Aan de slag met de boodschap van David van Reybrouck
Sinds 1972 organiseert de Universiteit Leiden elk jaar een Huizingalezing. Vorig jaar was de beurt aan David van Reybrouck. Hij gaf er een vlijmscherpe analyse over hoe het er voor staat met het milieu. Van Reybrouck sprak van 'kolonisatie van de toekomst' omdat we toekomstige generaties beroven van hun grondstoffen en hen een vervuilde aarde met steeds meer klimaatrampen nalaten. Maar hij gaf ook aan hoe we als individu en als samenleving kunnen pogen onze kinderen en kleinkinderen een schonere en eerlijker aarde na te laten.
Op vrijdagavond 11 november 2022 zullen we luisteren en kijken naar enkele fragmenten uit de lezing van Van Reybrouck en aan de slag gaan met een paar van de uitdagingen uit zijn boodschap.

- Bethelkapel, Thomas Schwenckestraat 30, Den Haag
- Vrijdag 11 november 2022 20.00–21.30 uur (inloop vanaf 19.30 uur)
- Vrijwillige bijdrage
- Stuur een mailtje naar groen@haagsedominicus.nl, dan weten wij op hoeveel mensen we kunnen rekenen.

HAAGSE DOMINICUS
Werkgroep Groene Dominicus

Godly Play
voor ouders en kinderen (4-10 jaar)
Kinderen zitten in een kring. In het midden liggen mooie vertelmaterialen. Een verteller vertelt een verhaal uit de Bijbel. Door het spel en de handelingen worden kinderen meegenomen in het verhaal van De Parel. Daarna is er een moment van verwondering en tijd om te knutselen. Ben je er klaar voor om dit samen met je kind te beleven?
Kom dan op zaterdag 19 november om 13.00 uur naar STEK aan de Parkstraat 32.
Graag aanmelden voor 16 november via ddeira@stekdenhaag.nl. Gratis toegang, vrijwillige bijdrage (richtprijs € 5,-)

Wilt u actuele informatie vanuit onze gemeente lezen?

⇒ **WEBSITE** Kijk op www.luthersdenhaag.nl

⇒ **LAATSTE NIEUWS** Abonneer u op de emailservice voor extra aankondigingen. U kunt zich aanmelden door een emailbericht te sturen naar lutherheraut@gmail.com

⇒ **FACEBOOK** Ga naar luthersdenhaag. Geen lid van Facebook? Geen nood: u kunt de pagina bekijken op internetpagina www.facebook.com/elgdenhaag

⇒ **LUTHER HERAUT** Lees het maandblad Luther Heraut. U kunt het per post ontvangen voor €25 per jaar, en gratis via de email. Via lutherheraut@gmail.com kunt u uw voorkeur aangeven. Voor onze gasten liggen er exemplaren op de leestafel bij de uitgang.

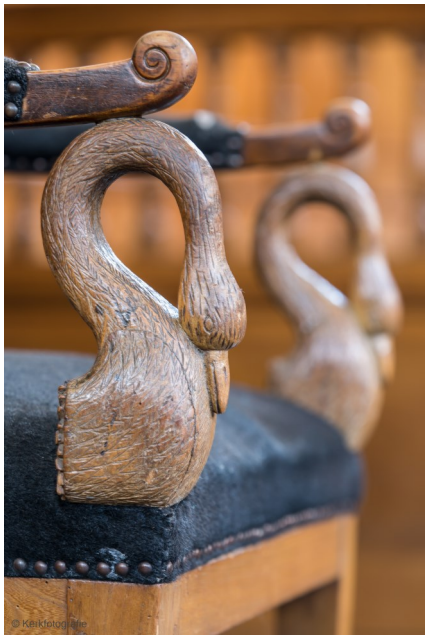

Op deze plek vindt u het overzicht van activiteiten voor de komende maand
Wilt u op de hoogte blijven van nog meer activiteiten, abonneert u zich dan op de mail via Teken van leven (aanmelden via lutherheraut@gmail.com)

Donderdag 3 november
LUX, 20.00 uur (pag. 8)
Maandag 7 november
Biechtspreekuur, 17.00 uur (pag. 7)
Dinsdag 8 november
Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 7)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 7)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur
Woensdag 9 november
Jour der Senioren, 13.30 uur (pag. 7)
Vrijdag 11 november
Aan de slag met groen, 20.00 uur (Bethelkapel) (pag. 8)
Zaterdag 12 november
Vrijwilligersdag, 11.00 uur (Lukaskerk) (pag. 2)
Concert SCMLK, 15.30 uur (pag. 9)
Maandag 14 november
Biechtspreekuur, 17.00 uur (pag. 7)
Kerkenraadsvergadering, 20.00 uur
Dinsdag 15 november
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 8)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur
Donderdag 17 november
Lezen in de kerk, 19.30 uur (pag. 7)
Zaterdag 19 november
Godly Play STEK, 13.00 uur (pag. 9)
Maandag 21 november
Biechtspreekuur, 17.00 uur (pag. 7)
Dinsdag 22 november
Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 7)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 7)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur
Maandag 28 november
Biechtspreekuur, 17.00 uur (pag. 7)
Dinsdag 29 november
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 7)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

DE LUTHER HERAUT voor december 2022 verschijnt op **zaterdag 3 december 2022**. Kopijsluiting: **vrijdag 25 november 2022**. Inleveren kopij: digitaal via **lutherheraut@gmail.com** of via het adres van de kerk (*onder vermelding van kopij LH*). *Bij digitale verzending ontvangt u altijd een ontvangstbevestiging. Zo niet, neemt u dan contact op met Mascha de Haan (06-14853009).*

YOUNG - INFO

INFORMATIEBLAD VOOR DE JEUGD

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE "JEUGDRAAD DER EV. LUTH. GEM."

51e jaargang
no. 11
Nov. 2022

Jeugdouderling:
Mascha de Haan
Johan Huizingastraat 17
2552 MB Den Haag
06-14853009
Kruisbesmascha@gmail.com

Penningmeester:
Frank Everaarts
Georges Bizetstraat 81
2551 ZD Den Haag
070-3250220
zipje.zopje@gmail.com

coördinatie Kampwerk:
Sander Dekker
Zaagbekhof 13
2623 MK Delft
0620191413 sander-dekker@live.nl
NL17INGB0000124553

Jeugdcentrum:
Boekhorststraat 8
2512 CR Den Haag
070-3636610
NL35RABO0373720831

Dag meisjes en jongens van de kinderkerk
November: het wordt vroeg donker, de wintertijd is begonnen. Merken jullie dat? Je ziet nu al extra verlichting in de winkelstraten...
In de kinderkerk horen we hoe het verder gaat met Eliza, de profeet en zijn knecht Gehazi.
Als Naäman, een belangrijke militair van het leger helemaal genezen is door te doen wat Eliza zei, wilde hij Eliza geschenken geven. De profeet weigerde, maar zijn knecht Gehazi dacht daar anders over. Dat verhaal horen we op 6 november.
Weet je nog, die vrouw uit Sunem die zo gastvrij was voor de profeet? Eliza waarschuwde haar: er zal hongersnood zijn in het land. Ze moet met haar familie haar huis, zelfs haar land verlaten. Als zij na zeven jaar terugkomt, krijgt zij haar huis en alles wat daarbij hoort terug. De koning die gehoord heeft hoe goed zij was voor Eliza zorgde daar persoonlijk voor. Zondag 13 november horen we over deze bijzondere vrouw uit Sunem.

Eeuwigheidszondag vieren we op 20 november. Al wie ons zo lief en goed waren en overleden zijn in dit jaar, noemen we bij hun naam en steken een kaars aan. Zo in dat licht voelen we hen heel dichtbij ons en in onze gemeente. Daar past ook zeker een Bijbelverhaal bij.

Het licht zoals in de winkelstraten gaan we nu ook op 27 november in onze kerk zien. De eerst adventskaars steken we aan. Want op weg naar het kerstfeest wordt Gods licht steeds meer zichtbaar in onze donkere wereld.
Zijn jullie er bij de komende zondagen?
We kijken naar jullie uit!

Een groet van Harry, Jeanine, Jeroen, Jolien, Sara en de dominees Erwin en Jannet

***Erediensten**:*
We vieren onze diensten in de kerk en online. U kunt de diensten iedere zondag vanaf 10.15 uur te bekijken (en later terug zien) via YouTube: Teken van leven Luthers Den Haag of Kerkomroep (Lukaskerk).

Erediensten Evangelisch-Lutherse kerk Lutherse Burgwal 7-9 Den Haag *Er is crèche (na aanmelden) en kinderkerk voor kinderen van de basisschool*	**Liturgische kleur**	**Collecten (pag. 5)**
Zondag 6 november ***21e zondag na Trinitatis*** Ds. Peter Crom Kliederkerk, 15.30 uur (pag. 11)	Groen	Hervormingsdag—LWF Onderhoud gebouwen
Zondag 13 november ***22e zondag na Trinitatis*** Ds. Erwin de Fouw Vieren Avondmaal Oogstdienst (pag. 3)	Groen	Micro Hydro Project Kerk
Zondag 20 november ***Laatste zondag van het kerkelijk jaar*** ***Eeuwigheidszondag*** Ds. Jannet van der Spek m.m.v. Cantorij Maarten Luther	Wit	Lutherstichting Onderhoud gebouwen
Zondag 27 november ***Eerste advent*** Ds. Jannet van der Spek Ouderendienst, 14.30 uur (pag. 5) Ds. Erwin de Fouw	Paars	Stek—kinderwinkel Kerk
Zondag 4 december ***Tweede advent*** Ds. Erwin de Fouw	Paars	Prelude Onderhoud gebouwen

Colofon
Administratie: Kosterij, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB, Den Haag, 070-3636610
Website: www.luthersdenhaag.nl
Abonnement: kosteloos bij digitale verzending, per post € 25,-/jaar
Redactie en opmaak: Mascha de Haan
Eindredactie: Ton Tielen